

at en Førstebehandling af en Toldlov er ligesom Baggrunden, hvorpaa det Udvalgsarbejde, der skal gøres, skal ske. Jeg vil gerne have Lov til at slaa fast, at de Folk, den Klasse Borgere, jeg nærmest tilhører — jeg er vis paa, at jeg taler paa de allerflestes Vegne —, ønsker ikke noget hellere end at arbejde os bort fra de indirekte Skatter over til de direkte. Det er jo for Resten en gammel Ting. Men paa den anden Side vil jeg sige, at jeg vil give dette Forslag min Tilslutning, og jeg ved ogsaa, at jeg kan gøre det paa den Begrundelse, der ligger i, hvad jeg nys sagde, idet det alle Dage har været saaledes, at vi have været klare over, at man gør ikke saadan et Spring fra den ene Samfundsordning ind i den anden. Man laver ikke Love efter Receipt, og det gør man heller ikke i dette Tilfælde. Der skal en Udvikling til, men at denne Udvikling, hvis vi faa dette Lovforslag vedtaget, gaar fra indirekte Skatter henimod mere direkte Skat, det er jeg glad ved, det giver jeg min fulde Tilslutning, og det er selvfølgelig, at et Lovforslag, som jeg skal kunne tænke mig at stemme for, skal have disse Egenskaber. — Der er adskilligt andet at kæmpe imod, som jeg ikke er blind for, og selv om jeg maa melde mig som Frihandelsmand, kan jeg meget vel give det Forslag min Tilslutning. Jeg erkender, at Strømmen i andre Lande ikke er gunstig for Frihandelen, og Hensynet til den arbejdende Industri har jo, naar jeg for mit Vedkommende hidtil har tænkt over Toldsagen, været et af dem, der har været stærkt fremme. Dette Hensyn synes jo at være blevet mindre nu ved den Stilling, som det Parti, der repræsenterer Byarbejderne, nærmest indtager. Jeg maa sige, at jeg er glad ved Forslaget, idet jeg tror, at det gaar i den rigtige Retning, idet jeg netop ikke tror, at Overgangen fra Beskyttelse til mindre Beskyttelse vil være saa meget vanskelig. Det er en gammel erkendt Ting, at den fri Konkurrence beforder Driftigheden, og jeg er af den Anskuelse, at de industrielle Virksomheder, som ikke ere i Stand til at kunne taale den Beskæring, som Forslaget tilsigter, maa ikke have rigtig gode, naturlige og sunde Vilkaar her i Landet. Jeg kan i den Henseende henvise til Landbruget. Landbruget køber jo ogsaa en hel Del Raastoffer, som vi faa omdannet til et andet og værdifuldere Stof gennem den dyriske Produktion.

Der er en anden Side af Sagen, som jeg ogsaa gerne vilde have Lejlighed til

at sige noget om, jeg skal gøre det saa kort som muligt. Man hører jo megen Tale om her, at man skal holde paa Beskyttelsen for dog at give Arbejde og Brød til en hel Del af de Folk, der leve her i Landet. Det er en Tale, man tidt hører her, men der er en anden Tale, som man ikke hører saa tidt, og det er, at hvis man vil tænke paa Fremgang i Næringsvejene her i Landet, vil man med lige saa megen og endnu mere Berettigelse kunne pege paa den Fremgang, der kunde blive indenfor Landbruget. Det er jo fra alle Sider erkendt, at den Beskyttelse, som ydes Industrien, nærmest i Byerne, andrager ikke faa Mill. Kr. Enten man nu sætter dette Beløb til 20 eller 30 Mill. Kr. — der har været nævnt begge Tal —, tror jeg, at hvis man med denne store Sum kunde komme til at virke i en anden Retning, komme til at virke til, at Jorden kunde gaa over i langt fleres Eje, saa at den vilde blive dyrket mere intensivt end nu, vilde man naa et økonomisk Resultat, som vilde overgaa det, man naar ved at give den til Beskyttelsen. I hvert Tilfælde er jeg sikker paa, det tør jeg nok sige, at Danmarks Jord kan føde mange flere Folk end nu, hvor mange Gange flere, det skal jeg ikke sige noget om, men det bliver adskillige Gange flere. — Jeg vil ogsaa tillade mig at mene, at hvis man søgte at faa en Udvikling i Gang i den Retning, vilde det i mange Henseender være sundere og bedre end at søge Industriens Virksomhed fremmet. Thi, al Ære for den, det maa alligevel indrømmes, at de Forhold, hvorunder Industriens Arbejdere virke, i de allerflestes Henseender ikke ere saa gode og tiltalende som de Forhold, hvorunder Landarbejderne og de smaa Jordbrugere virke. Jeg kan godt indse, at den Tanke maaske ligger en lille Smule fjernt fra de flestes Tankegang, men jeg vilde dog gerne benytte Lejligheden til at fremsætte den, det er et Fremtidsperspektiv. Jeg vil sige, at naar man nu søger at beskære Beskyttelsen saa meget, som Forholdene tillade det, saa at den industrielle Virksomhed kunde blive mere sund, saa burde man have det andet af mig nævnte Synspunkt for Øje, det er jo noget, som er fremme i Tiden. Jeg er ganske sikker paa, at jeg har Ret, naar jeg siger, at ved at virke hen til, at de mange kunne faa Jord, vilde man skabe en heldigere og bedre Udvikling for Samfundet i sin Almindelighed.

Det var egentlig kun disse to Ting, jeg nærmest havde paa Hjerte, og idet jeg